

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 147.

24. Grudnia 1824.

Wiadomości krajowe.

O b w i e s z c z e n i e

C. K. Rządu krajowego.

Dnia 9. Sierpnia r. b. rozdawano w Korolowce, Cyrkulu Czorthowskiego, przeznaczone ze Skarbu nagrody za naysiękniejsze bydło, a to osobom następującym: 1) za naysiękniejsze byki własnego chowu: posiadacze ziemni Stanisław Kaluski z Korolowki, Iwan Tymków z Manasterzyak i Jan Rumiejowski z Muszkatówki, po 12 ZR. M. K.; 2) za naysiękniejsze także jałowki: poddani Fedor Peoceninsz i Stefan Kurgliuk z Zaleszczyk, Stefan Gulał, Wasył Luby i Alexander Gawronski z Korolowki, i Józef Bilowec z Jariampola, po 8 ZR. M. K.

Przy rozdawaniu nagród, w celu polepszenia chowu koni i bydła ze Skarbu Rządowego przeznaczonych, dnia 28. Sierpnia r. b. na targu w Serecie przedsięwziętóm, otrzymały takowe nagrody następujące osoby: 1) za przychów naysiękniejszego żrebca po stadniku Skarbowym, premium 20 Cz. Złt. w złocie otrzymał Walenty Ran, kolonista Itzhaski; 2) za przychów naysiękniejszój klaczki po stadniku Skarbowym, nagrody 6 Cz. Złt. w złocie otrzymał poddany z Botoszan, Gerassim Solhan; 3) za przychów naysiękniejszego byka, premium 12 ZR. M. K. otrzymał Petroucki poddani, Onofry Burlat; i 4) za przychów naysiękniejszych krów, nagrody po 8 ZR. M. K. otrzymali: poddani Jan Tyr z Tereblesztie i Monolaki Ursalan z Petrouca.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Wiadomości z Meksyku donoszą, iż z powodu zupełnego prawie zburzenia Vera Cruz i niebezpieczeństwa portu Alvarado, uchwalono: wynaleść nowe miejsce na brzegach Paunco, sposobne do założenia nowego portu.

Z Limy donoszą do d. 4. Lipca, iż tamże P. Rowcraft, nie będąc istotnie oznanym, rozpoczął urzędowanie swoje, jako Jeneralny Konzul Angielski i kupcom Angielskim udzie-

lił na Zgromadzeniu w d. 30. Czerwca instrukcyę, którą otrzymał od P. Cannonga.

»Advertiser Nowo-Yorkskie donosi z Washingtonu z d. 27. Października: »Żółta gorączka grasnie w Nowym-Orleanie od początku Sierpnia. Podług wyrachowania, średnia ilość umierających codziennie, była 14 osób. Siedmiu lekarzy padło ofiarą swego powołania. Straszna ta choroba okazała się także na wyspie Thompson, atoli mniej szkodliwie.«

Brazylia.

Podług wiadomości z Rio de Janeiro do dnia 27go Sierpnia, wiele miast nadesłało znowu oświadczenie przystąpienia do aktu Konstytucyj.

Cesarz, na otrzymaną wiadomość o wezwaniu Wikaryusza Kapituły Arcybiskupstwa w Bahii przez Nuncjusza Apostolskiego w Lizbonie, rozkazał, aby tenże Wydział Spraw Zewnętrznych odpowiedział, iż Jego Cesarzowski Mości pomimo największych życzeń utrzymywania z Jego Świątobliwością przyjacielskich stosunków, zdaie się, że jeszcze nie nadeszła chwila odpowiedzi na to wezwanie, ponieważ z takiej odpowiedzi możnaby wnioskować, że sprawy Portugalji są wspólne Brazylji, gdy tymczasem ostatni kraj jest Państwem niepodległym i za takie chce być przez wszystkie Mocarstwa uznany.

W Lizbonie odebrano wiadomości z Brazylji, dochodzące do dnia 27. Sierpnia: »Minister Woyny, D. Juan Gomez da Silveira Mendoza, złożył swój urząd, który tymczasowo został poręczony Ministrowi Morskemu, D. Francisco Villela Barboz. W dniu 3. Sierpnia mianowany został Ministrem Woyny D. Juan Vizira de Carvalho, z powodu przychylności do sprawy Brazyljskiej. — W d. 28. Lipca Lord Cochrane wykonał przysięgę wierności. Wyrok z d. 8. Lipca stanowi, że Lord Cochrane pobierać będzie żółd pierwszego Admirala i dowódcy Brazyljskiej siły morskiej, i że ten, gdyby się chciał oddalić, otrzyma połowę pałacy, która spadnie nawet na jego żonę. Fregaty: Piesanga,

Netheroy i brygi: Kazike i Animo grande, wyszły w d. 20. Sierpnia pod żagle dla połączenia się z eskadrą Admirała Cochrane.

W niedostatku ludzi do osadzenia okrętów wojennych Brazylijskich; ci niewolnicy, którzy służą na morzu nabyli potrzebnych wiadomości, mają być podług pewnego wyroku do służby krajowej za wynagrodzeniem ich właścicielom brani. Równie pięta część niewolników w Rio de Janeiro użyta ma być do tamecznych robót twierdzowych.

Hiszpania.

List z Gibraltaru z d. 4. Listopada, umieszczony w pismach Francuzkich, wyraża: »Fregata, miana za Algierską, krążyła przed kilku dniami pod przyłaskiem S. Wincentego, i zabrała Portugalski okręt kupiecki; równie okręt Rzymski zabrany został przez Algierczyka, który go zaprowadził do Bony. Korsarz Kolumbijski zabrał w końcu zeszłego miesiąca kilka okrętów Hiszpańskich, a w części one zatopił. W d. 29. Października postrzeżono go przed przyłaskiem Espartel. Wszystkie okręty przybywające tu z brzegów wschodnich Hiszpańskich nie mówią, iak tylko o zjawieniu się korsarzów i rozbojników morskich. Z ostatnich nie należą wszyscy do Algierczyków, a raportowe ich zjawienie się, jest zagadką, którą dopiero czas rozwiąże.«

Równie listy z Kadyxu dochodzące do d. 15. Listopada, użalają się na częste pokazywanie się korsarzów, którzy prawie wszystkiemu handlowi nadbrzeżnemu szkodzą. Wódzca marynarki Kadyxkié oznaymit kupcom, iż korweta »la Descubierta« i bryg »la Diligente« otrzymały rozkaz krążenia przed przyłaskiem S. Wincentego i P. Maryi, dla ostrzeżenia o niebezpieczeństwie okrętów płynących z Oceanu na morze śródziemne, zagrożając im od Algierczyków, ieżliby nie chciały raczyć zawinąć do Kadyxu.

Wojsko Francuzkie zaczęło iuż wychodzić. Pułk 22gi liniowy wyruszył w d. 20. Listop. Większa część taborów Jenerskich i Oficerów ze sztabu Jenerskiego równie wyszła. Wszystkie inne korpusy miały powoli wyjść w pochód. Jenerał Despéramons miał w d. 1. Grudnia wyruszyć ze swoją brygadą. Pozostałe tylko w Stolicy pułk Szwajcarski i pułk liniowy Francuzki, a toli i ten wydział, skoro nadejdyte drugi pułk Szwajcarski, przeznaczony na załogę Stolicy. Korpusy, które zastąpić mają wojska Francuzkie, zbliżają się codziennie do Stolicy. Kolumna grenadierów prowincy-

nych przybyć tam miała w d. 30. Listopada, a dwa pułki prowincyjney milicyi w d. 4. Grud.

Wielka Brytania i Irlandya.

Lord Liverpool i Xiążę Wellington mają być przez Króla Francuzkiego zaproszeni, aby byli obecnymi Koronacyi w Rheims. Jednak mówią, iż Xiążę z powodu słabości zdrowia na tęg uroczystości nie będzie.

P. Canning cierpiał napad podagry w ostatnich dniach Listopada; iednakowo zupełnie iuż zdrow i pojechał na wieś do Lorda Liverpoola.

Gazety Kalkuckie, dochodzące do d. 19. Lipca, zawierają doniesienie o zdobyciu przez A. Campbell opalisanowanego miejsc w Kimmendinge i o wzięciu z wielkiem usiłowaniem wyspy Cheduby. Czyniono tam przygotowania, aby wystać znou z 30,000 ludzi przeciwko Birmanów, co w Kalkucie prawie za niedostateczną liczbę uważają przeciwko tak strasznemu nieprzyjacielowi.

W d. 2. Grudnia nadeszły do Londynu listy urzędowe z Kalkuty. Natychmiast rozeszła się wieść, że Birmanie odnieść mieli wielkie korzyści nad wojskiem Angielskiem.

Gazeta Nadworna z d. 25. Listopada zawiera wszystkie urzędowe wiadomości o wybuchnieniu wojny i dalszych krokach nieprzyjacielskich z Birmanami.

Podczas, gdy skyeie różnych w Anglii utworzonych towarzystw do obrabiania Hiszpańsko-Amerykańskich kopalni, niestanowie podnoszą się, iż wiele z tych przynoszą iuż zysku 200 procentu od zaliczonego kapitału, nowe towarzystwo w Londynie otrzymało od Rządu Brazylijskiego wyłączny przywilej do obrabiania kopalni złotych w obwodzie Minas Geras w Brazylii.

W Londynie odebrano wiadomości z Madras do d. 1. Sierpnia. Posucha wciąż tam panowała, a że od kilku miesięcy nie było deszczu, obawiają się głodu.

Francya.

Król Jegomość w towarzystwie Delfina zwiedził w d. 29. Listopada składy zboża miasta Paryża i kanał S. Marcina; przy tęg sposobności oglądał także przedmieście Sgo Antoniego.

W d. 3. Grudnia, Król w towarzystwie Delfina był na zmianie straży i czynił obroty na placu karuzelowym z wojskiem do tęgże użytym i pułkiem gwardyi buzarów, młody Xiążę Bordeaux stał w mundurze buzarzkim ze swoją siostrą na balkonie skrzydła pałacu Taileryjskie-

ego *Thorlogc*. Własną ręką dał Król pewnemu brygadzierowi krzyż legii honorowój przemówiwszy do niego łagodnie; tenże jeszcze przed dwoma laty miał otrzymać tę ozdobę od zmarłego Króla, która przez zmianę nazwiska komu innemu była dana.

Rozporządzenie Królewskie z d. 1. Grudnia oznacza liczbę Jeneratów w wojsku na 180 i 300 Marszałków polnych. Odd 1. Stycznia 1825 będą do pensjonowania przypuszczeni:

a) Jenerałowie mający prawo do największój płacy pensyi wystużoocy, nie nżyeci od 1. Stycz. 1823 lub nie wstrzymani czynnościami prawodawczemi. b) Jenerałowie mający prawo do pensyi, a od d. 1. Stycznia 1816 nie używani, mogą żądać pensyi.

Gwiazda głosi, że Rada Stanu ma się pierwszy raz zupełnie zebrać w d. 3. Grudnia, a Król ma ię sam przewodniczyć.

Więść, że w Petersburgu ma być Kongres, i że Infant hiszpański Don Francisco o poiadzie do Neapolu, ogłasza dziennik *Gwiazda* za bezzasadne.

Tenże dziennik z d. 6. Grudnia zawiera co następuje: »Dziennik Rozpraw, Konstytucyjonista i Codzienna donoszą dzisiay swoim czytelnikom że wojska Francuzkie niewyjdą z Hiszpanii. Dwa pierwsze pisma, udzielię, iak mówią w sposobie nadzwyczajnym odebranego listu z Madrytu z d. 28. Listopada, który tę wiadomość zawiera; Codzienna głosi, że onegdaj lub wczoray wysłano gońca do wstrzymania woysk. Atoli na przekorę tym twierdzeniem obstaiemy przyswoiem, że wojska francuzkie musiały koniecznie zacząć wychodzić z d. 1. Grudnia.«

Drugi list Wicehrabiego Chateaubrianda do Para Francoyi o mającem nastąpić wynagrodzenia wychodzców, wyszedł w d. 2. Grudnia u księgarza le Normant i Piquard.

Kuryer zapewnia, że ani spadanie papierów publicznych, niteż się onych podniesienie w d. 1. t. m. nie mają zasady publiczney. Wielcy spekulanci, przedawszy pierwę swe prowizye wieczyste po 102, 50 do 103, są sami przyczynę tego spadzenia, aby znowu ię kupowali. Teraz, gdy dopięli celu swego, pędzą dochody wieczyste w górę, by zyski owe podwoić mogli. Nikt przytęm bardzię nie traci, iak mali spekulanci, będący tego zdania, aby robić swoim majątkiem; podczas gdy nad nimi są Finansieri, dla których niema tajemnic, a którzy mają swoich machlerzów żyjących tylko z odmiany papierów publicznych.

Udzieloną wiadomość względem zbiegów, będących w więzieniu w Perpignan należy

sprostować. Zbiegów wspomnionych iest 78, którym Król zaraz przy wstąpieniu na tron darował karę śmierci; trzech zostało zupełnie ulaskawionych, karę dla reszty zamieniono w więzienie czasowe na 15, 10 i 5 lat do roboty. Od tego czasu ci nieszczęśliwi w nowę petycyi prosili o zmniejszenie swę niewoli. Pod d. 4. Października zezwolono na ich próby, lecz w tę mierze wydane rozporządzenie nie iest jeszcze ogłoszonym.

N i e m c y .

Gminom Oberamtu Bessigheim, a w szczególności gminom: Kirchheim, Lauffen i Gemmingheim rozkazał dać Król Jęgomość Wirtembergski na wsparcie 600 ZR. i to sążni drzewa na opał.

Szwecyia i Norwegiia.

Gazety Hamburgskie donoszą z Krystyjanii z d. 23. Listopada.

»Na radzie Stanu połączoney Norwegsko-Szwedzkiey uchwalit Monarcha, iż zebrać się ma Wydział w Sztokholmie złożony z pięciu Norwegczyków i pięciu Szwedów, których Monarcha mianować będzie, aby wszystko to wzięli pod uwagę, co się dotycze stosunków handlowych Państw połączonych, i by według tego ułożyli preiekta i środki nayspeyniejsze do ustalenia wspólnych interesów handlowych połączonych Królestw, i podali ię pod zatwierdzenie. W tym celu mianował Monarcha pod d. s. t. m. dwóch członków Norweskich: byłego Radcę Stanu, Hrabiego *Wedel-Jarlsberg*, [oba obecnych w Sztokholmie Radzców Stanu tamecznego oddziału Rady Stanu, Inspektora celi w Drenheimie Kapitana *Larsen* i kupca *N. Andresen* w Krystyjanii.«

R o s s y i a .

Gazeta Powszechna zawiera z morza wschodniego co następuje: »Przez cały miesiąc Listopad nadzwyczajne burze panowały na morzu wschodniem a wściekle bałwany we wszystkich zatokach wielkie przyniosły szkody. Wielu podróżnych było w niebezpieczeństwie życia. Jednak nie się, niezrówna przestradchowi i zniszczeniu iakie zrządziło wsteczne cisnięcie się Newy, która płynąc przez Petersburg wpada w zatokę Kronsztadzka. Pamiętne słowa finlandzkiego włóściana do Piotra W. przy zakładaniu miasta w r. 1703 zdają się nanowo przez to potwierdzać. Wprawdzie od panieci ludzkiey tylo dwa razy była powódz za panowania Katarzyny II. w latach 1777 i 1782, lecz daleko mniejsza; ale same podobieństwo,

izby się to jeszcze wydarzyć mogło, mocno niepokoi mieszkańców pysznej stolicy w Europie. Albowiem przeciwko niezmierny massie wody, którą toczy Newa 60 wiorst za miastem z jeziora Ladogi powstająca i płyną przez Petersburg trzema korytami, takowy na wyspę zamienia, nie można porobić *Murazzi*, i żadnych ochraniających grobli.

Według Ruskiego Inwalida, w nie-szczęśliwym dniu powodzi d. 19. Listopada, wię-cy nad inne części Peterburga ucierpiały: Port galerny, Wasiliewski Ostrów i Strona Petersburgska. Na Newskim-Proszpekcie dochodziła woda do Troickiego Przenku. Dalej, ku Znamieniu, na Piaskach i na Liteyney nie wylała naulice. Mochowaia i Troicki-Przenek były ostat-niami ię granicami.

Wioski około Ekaterynhofu i Skarbo-we fabryki żelazne straszliwie są uszkodzone. Zginęło tam kilkaset ludzi i wszystko bydło. Wszystkie prawie domy i budowy drewniane, równie, jak Port-Galerny, zniszczone albo zbuz-rzone zostały.

Wiadomości giełdy Hamburgskiej zawiera-ją pod d. 6. b. m. co następuje: »Smutnym jest dla nas obowiązkiem, według treści listów pry-watnych i handlowych odebranych dzisiaj z Pe-tersburga, oznaynić, że nieszczęście iakiemu to wielkie miasto w d. 19. z. m. uległo przecho-dzi nierównie bardziej to wyobrażenie, które sobie czyniliśmy o tём podług pierwszych doniesień. Batwany odnogi Finlandzkiej pędzone przez burzę na Nową zalały całe miasto prawie w iednakim położeniu będące i te-goż okolice w iednej chwili, tak, iż rzec można, że wszystkie niższe mieszkania były napet-nione wodą: wszakże ta i na drugie piętra po-części się cisnęła, zaś zupełnie zatopiła niż-sze mieszkania i budy; które tak wyszczyła, że np. kilka wsi w pobliżności, iakoto *Emili-anówka*, znikły. Mówią, że już 8000 (i słusznie ręka się wzdryga kreslić) ciał ludzkich na-leziono. Już listy przeszłą pocztą nadeszłe wystawiały obawę kilkadniowego głodu przez zniszczenie żywności, mianowicie chleba i pie-ców piekarskich. Giełda prządcono do umie-szczenia 4000 ludzi pozbawionych mieszkania. Między zakładami cesarskimi, które ucierpia-ły wymienia wszystkie Kronsztadzkie, wysta-wione na pierwsze uderzenie batwanów, szcze-

gólniej zaś niezmierny kłęski doznała flota wo-ienienna za miastem stojąca; fabrykę cesarską ze-laża w Katarynenhofie zalała woda, gdzie 200 ludzi straciło życie a z 18 koszar unios-ła 15 i t d. Co się dotyczy towarów, liczą iż zepsuło się lub zostało uszkodzonych dwie trzecie części cukru (w skutek czego rafino-wany podskoczył z 38 na 58 rub., a w poło-wie biały z Hawanny płacono po 35 rub.); potaż zginął wszystek iakoteż ze trzy czwar-tych części lnu zamokło. Składy szlodzi wraz z 15000 beczek unieśta woda. Zaledwie po-trzeba dodać, że wśród takich okoliczności za-czął ginąć kredyt i obawiano się najgorszych dla handlu skutków, ponieważ wszyscy kra-marze i kupcy wiele ucierpieli i po części na długo za zniszczonych muszą być uważanymi.

Wyciąg historyczny byłych w Peters-burgu wylewów.

- 1721 r. d. 1. Listopada była bardzo wysoka wo-da, która po wszystkich rozlała ulicach.
- 1723 r. d. 6. Paźdz. wyiała woda z kanałów Kronsztadzkich.
- 1723 r. d. 7. Listopada o godz. 3cię z połu-dnia zatopiło w Petersburgu wszystkie ulice i wiele zrządziło szkody.
- 1724 r. d. 1. Listopada wysoka była woda.
- 1732 r. w Wrześniu, w Kronsztadzie za-topiło wiele budawli i popsuło nowy ka-nał murowany.
- 1735 r. d. 7. Paźdz. dochodziła woda 9 stóp oo cali.
- 1762 r. d. 25 Sierpnia była straszliwa burza, która zerwawszy stojące w porcie okręty woienne ze szwortelów, wiele z nich po-psuła.
- 1777 r. d. 6. Paźdz. o godzinie 3cię z pół-noocy podniosła się woda do 9 stop. 11 c.
- 1802 r. w Wrześniu do 7 stopy 5 cali.
- 1822 r. w Styczniu, o godz. 1 z północy wy-stąpiła woda z kanałów i naniosa kry po ulicach.
- 1824 r. d. 7. Listopada o godz. 1 z południa podniosła się woda do 13 stóp 4 cali.
- w porcie galernym 16 — oo —
- Wypada więc, że w Porcie Galernym przy-byla woda na siedm arszynów i iedną trzecią.